

PAX

Vredeskrant Magazine

3 Herfst 2024
www.paxvoorvrede.nl

Vredesweek 2024
Samen voor Vrede. Nu!

Peace Now
vredesposter verovert
de wereld

**Hoe om te gaan met de
naar binnen gerichte koers
van dit kabinet?**

Doe mee aan de PAX Activist Academy voor jongeren

Ben jij een jonge activist die zich inzet voor sociale rechtvaardigheid? En ben jij klaar om je impact als change agent te vergroten? Meld je dan nu (kosteloos!) aan voor de PAX Activist Academy en zet de volgende stap in jouw strijd voor een rechtvaardigere wereld!

PAX wil jongeren ondersteunen die strijden voor vrede, onrecht bevechten of zich uitspreken tegen machtsmisbruik; of je nu demonstreert, of je via beleidsontwikkeling inzet voor rechtvaardigheid. Zo willen we een bijdrage leveren aan het vergroten van de macht van burgers. Daarom organiseren we dit najaar de PAX Activist Academy!

De PAX Activist Academy is een opleiding waar je de tools aangereikt krijgt om je nóg doeltreffender in te zetten voor sociale rechtvaardigheid en verandering. Je krijgt trainingen in geweldloze actie, campagnestrategie, lobbyen, effectief communiceren en andere onmisbare vaardigheden. Voor deze trainingen vragen we onze partners, die vooraan staan in het gevecht voor rechtvaardigheid, om hun expertise te delen.

Doe je mee? Meer info en aanmelden kan via paxvoorvrede.nl/activist-academy of via de QR-code hiernaast. De aanmelddeadline is 17 september.

Juist met alle kennis vanuit ons werk in conflictgebieden ondersteunen we ook in Nederland vredesactivisten en lokale vredesgroepen, zoals de Ambassades van Vrede. Een wereld vol oorlogsdreiging kan verlammen en ontmoedigen. Tegelijkertijd moeten we juist actief aan vrede blijven werken. Kom samen met ons in actie voor vrede en laten we onze vredeskrachten bundelen voor binnen- en buitenland. Mogen we ook deze Vredesweek weer op uw steun rekenen? Alvast hartelijk dank.

Met €35 kan je al bijdragen aan de kosten voor de PAX Activist Academy van één deelnemer. Uiteraard is elke bijdrage, kleiner of groter, voor deze opleiding en ander dringend vredeswerk welkom via paxvoorvrede.nl/ SamenVoorVrede of IBAN NL03 TRIO 0390 5150 00 o.v.v. samen voor vrede. Dank u wel.

Inhoud

4

Vredesweekessay 2024: Samen voor Vrede. Nu!

Dion van den Berg diept het thema van de Vredesweek uit in het Vredesweekessay. Over de urgentie van vrede en gerechtigheid in een turbulente en zorgwekkende tijd.

6

Kom samen tijdens de Vredesweek!

Van 14 t/m 22 september is de Vredesweek. In heel Nederland zijn er allerlei activiteiten rondom vrede en verbinding. Van vredeswandelingen, stiltemomenten en dialoogavonden tot muziek, dans en theater.

10

Peace Now is overall

Marije Lieuwens wilde iets doen voor vrede en ontwikkelde met Utrechtse kunstenaars de poster Peace Now, die inmiddels de hele wereld veroverd. Een interview.

12

Het hoofdlijnenakkoord: gevaarlijk voor vrede

In mei presenteerde het kabinet haar hoofdlijnenakkoord. Wat valt daaruit op te maken? Directeur Rolien Sasse en beleidsadviseur Jan Jaap van Oosterzee delen hun reflecties.

14

Onze mensen bij de Ambassades van Vrede

In heel Nederland houden gedreven vrijwilligers de lokale Ambassades van Vrede draaiende. Wij spraken vier van hen over hun motivatie en de aankomende Vredesweek.

Colofon

PAX Magazine Nummer 3/Herfst 2024
PAX staat voor vrede. Samen met mensen in conflictgebieden en kritische burgers in Nederland werken wij aan een menswaardige en vreedzame samenleving, overal in de wereld.
PAX Magazine verschijnt vier keer per jaar en wordt toezonden aan onze donateurs.
Redactie Janneke Juffermans, Sabine Scharwachter
Aan dit nummer werkten mee Dion van den Berg, Laura Bolle, Nick van Bree, Marlou van Campen, Florian Handgraaf, Jan Jaap van Oosterzee, Rolien Sasse, Hella Warmerdam
Fotografie o.a. Lize Kraan, Gabriela Hengeveld,
Foto Cover Alina Smutko
Basisvormgeving Ondergrond, Amsterdam
Vormgeving Van Deventer, 's-Gravenzande
Druk Van Deventer, 's-Gravenzande
ISSN 2352-300X

St. Jacobsstraat 12
 3511 BS Utrecht
 Postbus 19318
 3501 DH Utrecht
 Tel: 030 - 233 33 46
 donateurs@paxforpeace.nl
 www.paxvoorvrede.nl
 IBAN: NL03TRIO 0390 5150 00

PAX Magazine is beschikbaar in gesproken vorm voor mensen met een leesbeperking bij de Christelijke Bibliotheek voor blinden en slechtzienden. Wilt u een abonnement op dit tijdschrift in een aangepaste leesvorm of wilt u hierover meer informatie? Dan kunt u contact opnemen met de CBB, tel. nr. 0341-565 477, e-mail: klantenservice@cbb.nl

Foto: Gabriela Hengeveld

Samen vieren wij de Vredesweek in een tijd waarin onrust en ongerustheid groeit. In plaats van machteloos toe te kijken wordt er deze week gewandeld, gedebatteerd, gebeden en vooral gewerkt aan vrede!

De urgentie is hoog. We zien gruwelijke conflicten in Soedan, Gaza, Congo en Oekraïne en vrezen dat deze ook de regio om hen heen in brand kunnen zetten. Tegelijkertijd vrede gaat ook over onszelf in Nederland. Want ook hier verhardt de sfeer in de samenleving en groeit stigmatisering van "anderen". Dat werkt als buskruit. Mensen voelen zich onder druk staan een kant te kiezen, zonder ruimte voor twijfel, paradoxen en het bijschaven van een standpunt.

Gelukkig werkt de zorg over conflict ook mobiliserend! Nooit eerder kreeg ik zoveel berichten van mensen die iets willen doen. Al moeten de details nog helder worden; de eerste tekenen van de koers van het nieuwe kabinet zijn onrustbarend. Conflicten worden vooral militair en niet vanuit een visie op vrede bekeken. Ontwikkelingssamenwerking dreigt wegbezuinigd te worden, wat PAX en onze partners zwaar kan treffen. Ook dreigen maatschappelijke vrijheden, zoals het recht om de Staat voor de rechter te dagen, te worden ingeperkt. Verderop in dit PAX Magazine reflecteer ik op wat dit betekent, voor zowel de vrede als het werk van PAX.

Waar de politiek het laat afweten zijn burgers aan zet. Net als in veel landen waar conflict heerst kunnen lokale initiatieven en burgerbewegingen de tegenmacht vormen om het tij te keren. Vrede begint bij jezelf, met respect en oprechte aandacht voor mensen om je heen en solidariteit. Tegelijkertijd vereist vrede ook actie tegen onrecht dat oorlog en conflict veroorzaakt en tegen propaganda van haat. En door daar een visie op vrede tegenover te stellen.

PAX ondersteunt mensen die in conflictgebieden werken aan vredesopbouw. En ook werken we samen met onze vrijwilligers in Nederland, zoals in de Ambassades van Vrede, die zich in de Vredesweek en daarbuiten inzetten voor een vredige en inclusieve samenleving.

De Vredesweek is er voor verbinding, actie en hoop. En ook om tegenwicht te bieden, door onze vrede samen te vieren! Dat doen we samen. En dat moet nu! ♦

Vredesweekessay 2024: Samen voor Vrede. Nu!

Dion van den Berg

Foto: Lize Kraan

Kijkend naar de wereld om ons heen is de roep om verandering luider dan ooit tevoren. In dit essay verkent PAX-medewerker **Dion van den Berg** niet alleen de uitdagingen waarmee we worden geconfronteerd, maar ook de mogelijkheden voor positieve acties. Ontdek hoe we, geleid door menselijke waardigheid en solidariteit, een pad naar vrede kunnen banen, zelfs in deze turbulente tijden.

Het zijn barre tijden. De agressie-oorlog in Oekraïne gaat door. Het nietsontziende Israëlische geweld, waarmee internationaal recht en mensenrechten worden geschonden, na de aanval van Hamas van 7 oktober vergt dagelijks slachtoffers. De Nederlandse regering is nog steeds niet voor een permanent staakt-het-vuren en probeert na de uitspraak van de rechter alsnog via omwegen F35-onderdelen aan Israël te leveren. Als gevolg van de verkiezingen

op 22 november worstelen we met de gevolgen van de ruk naar rechts en met de polarisatie van het publieke debat op tal van thema's.

Het zijn ook verwarrende tijden. Waarom stemmen zoveel burgers op partijen die het collectieve belang ondergeschikt maken aan de belangen van specifieke groepen en die gedijen bij polarisatie? Wie heeft er een begin van een idee over een Europese veiligheidsarchitectuur waarvan op termijn ook Rusland deel kan uitmaken? Wat is de

toekomst van Oekraïne, hoe houden we Poetin tegen - zonder eenzijdig vertrouwen in militarisering? De mondiale orde verandert. Na de Koude Oorlog, met twee machtsblokken en een hegemonie van de Verenigde Staten, zijn we nu in een nieuwe situatie terechtgekomen: een multipolaire wereld, waarin tal van staten hun rol op het wereldtoneel opeisen. Biedt dat kansen, of tekenen vooral bedreigingen zich af?

De verleiding is groot om in zo'n chaotische context pragmatisch stelling

te nemen, in gelegenheidscoalities 'oplossingen' te bepleiten die in ieder geval voor de korte termijn de druk van de ketel lijken te halen.

Het probleem is dat we met zo'n opportunistische handelwijze uiteindelijk verder van huis geraken. De politiek zal minder voorspelbaar worden. De toch al aanzienlijke onzekerheid van burgers zal groeien als de vraag steeds is: 'waar staat de overheid voor?' We zien dat nu al gebeuren. Nederland levert wapens aan Oekraïne en steunt sancties tegen Rusland. Terecht! Tegerlijkertijd pleiten we niet voor een permanent staakt-het-vuren in Gaza en nemen we geen maatregelen tegen Israël vanwege het extreme geweld tegen Palestijnen. Dat is meten met twee maten. Dat is ongeloofwaardig.

Voormalig premier Mark Rutte zei het zonder enige aarzeling op 11 oktober in de Tweede Kamer: "Na zo'n afschuwelijke serie aanslagen past geen 'ja, maar'. Daarvoor is het optreden van terreurbeweging Hamas te weerzinwekkend." Dat is, zeker voor de historicus die Rutte is, een betreurenswaardige opmerking. Het 'ja, maar' is immers de kortst mogelijke samenvatting van het beschavingsideaal. We komen als mensheid, als mondiale samenleving, verder zolang we oog houden voor de ander en primaire driften trachten te onderdrukken en reguleren. Daarom hebben we internationaal ook afspraken gemaakt, onder andere in de vorm van het internationaal humanitair recht en het oorlogsrecht.

De Ambassade van Vrede in Vlaardingingen had vorig jaar een mooi motto: 'geen vrede met oorlog'. Meer dan een feitelijke constatering, namelijk dat vrede per definitie de afwezigheid van oorlog insluit,

geeft het ook aan dat we oorlog en inzet van militaire middelen nooit als normaal mogen gaan zien. Het ademt ook urgentie. Het geweld moet zo snel mogelijk stoppen. Samenwerking is geboden. Niet *the day after*, als de wapens zwijgen, maar nu, terwijl er dagelijks slachtoffers vallen door oorlogsgeweld.

Meer dan ooit is het noodzakelijk dat we ons handelen – internationaal, nationaal en lokaal – baseren op waarden waarop we telkens kunnen, nee *moeten*, teruggrijpen. Besluiten en acties moeten te allen tijde gebaseerd zijn op een poging zulke waarden handen en voeten te geven. Voor PAX zijn menselijke waardigheid en solidariteit de leidende waarden. Een waardegedreven politiek houdt ook in dat we Oekraïne militair en politiek steunen. PAX maakt zich wel grote zorgen over het gemak waarmee we nu al onze hoop lijken te vestigen op wapens. Wapens alleen brengen nooit vrede en zeker geen democratie.

Hoe kunnen we kritische burgers in Belarus en Rusland en de diaspora uit die landen – de honderdduizenden die hun heil zochten in Jerevan, Istanbul, Belgrado en tal van steden en dorpen in EU-landen – beter ondersteunen? We mogen niet naïef zijn over gedachtegoed en de ambities van Poetin, maar het zou niet goed zijn om alle contacten met 'gewone Russen' nu voor decennia in de ijskast te stoppen. Er is een grote etnische diversiteit in Rusland; 'de Rus' bestaat niet. Hoe ingewikkeld het ook moge wezen, we moeten een strategie van *engagement* ontwikkelen. Dat deden we in de jaren tachtig door middel van ontmoetingen met gewone burgers en projecten met kritische burgers in de Warschaupactlanden.

Ondertussen hebben we in Nederland ook grote problemen. Uit tal van onderzoeken blijkt dat er sprake is van gebrek aan vertrouwen: tussen overheid en samenleving en ook tussen groepen burgers.

Meer dan ooit hebben we behoefte aan verbindend leiderschap, een constructief krachtenspel van politieke leiders die een visie op de toekomst formuleren en urgente zaken aanpakken, ook als de achterban daar moeite mee heeft. Dat is immers traditioneel ook een taak van 'de elite': het eerlijke verhaal vertellen,

impopulaire maatregelen uitleggen en verdedigen en samenwerking vormgeven ter versterking van het collectief.

We moeten de problemen van burgers aanpakken vanuit een brede politieke samenwerking. We moeten de kansenongelijkheid aanpakken, in het onderwijs en daarbuiten. We moeten de uitwassen van de marktwerking corrigeren. Burgers en politici moeten het belang van collectieve voorzieningen onderkennen. Een pleidooi voor zelfredzaamheid van de burger mag niet verworden tot verkapte bezuinigingen en een sfeer van 'zoek het zelf maar uit'. Solidariteit tussen burgers en groepen begint met een interesse in de leefwereld en ambities van de ander. Empathie is dan belangrijker dan sympathie.

We moeten ons vooral niet laten verlammen door de grote problemen van het moment, maar concrete initiatieven versterken en organiseren. We moeten ons tegelijkertijd realiseren dat de wereld, in het klein en in het groot, verandert. We hebben van doen met nieuwe vragen en zullen ook zelf nieuwe coalities moeten smeden. Menselijke waardigheid, solidariteit en interesse in de ander zouden hierbij als leidraad moeten gelden. Alleen op deze manier kunnen we een nieuw perspectief op vrede vormgeven. Wanneer de samenleving de hoop dreigt te verliezen, wil PAX een krachtig en eensgezind geluid laten horen. Met allen die de wens tot vrede delen, zeggen we: Samen voor vrede. Nu! ♦

'Meten met twee maten is ongeloofwaardig'

'Meer dan ooit hebben we behoefte aan verbindend leiderschap'

Dit is een ingekorte versie van het Vredesweekessay 2024. Lees het volledige essay via paxvoorvrede.nl/vredesweekessay of via de QR-code

Kom samen tijdens de Vredesw

Nationale Vredesweeklezing

Arnon Grunberg

Foto: Sander Voerman

19 september | 20:00 | Domkerk, Utrecht

In samenwerking met het Citypastoraat Domkerk

Met de oorlog in Oekraïne en Gaza zien we alsmar verdere militarisering, een internationale rechtsorde onder druk en oplopende internationale spanningen. In Nederland en Europa worstelen we met de polariserende politiek van radicaal- en extreemrechts. De noodzaak om ons nú samen in te zetten voor vrede is weer groter dan ooit. Dat gevoel van urgentie en het belang van collectieve inspanning voor vrede weerspiegelt het thema van de Vredesweek 2024: Samen voor Vrede. Nu!

Voor de Nationale Vredesweeklezing op 19 september 2024 zal de Nederlandse schrijver Arnon Grunberg zijn visie en reflectie op het thema van de Vredesweek met ons delen. Tijdens de lezing gaan we op zoek naar een verbindend en hoopgevend vredesverhaal als tegenwicht tegen het huidige dominante narratief van polarisatie en meer bewapening. Na de lezing gaan we samen met het publiek in gesprek over wat we gehoord hebben. Hoe kunnen we met dit verhaal de actuele ontwikkelingen in Nederland, Europa en de wereld het hoofd kunnen bieden en ons samen kunnen inzetten voor een vreedzame en inclusieve toekomst?

Het belooft een inspirerende Vredesweeklezing te worden. Ben je erbij? Meld je aan via paxvoorvrede.nl/vredesweeklezing of scan de QR-code hiernaast.

Waar hang jij de Vredesweek poster?

In het midden van deze PAX Magazine vind je de officiële poster van de Vredesweek 2024. Hang de poster voor je raam - of ergens anders - en maak er een foto van. Laat het belang van vrede zien en deel de foto op sociale media. Vergeet niet om PAX te taggen! Of e-mail de foto naar: communicatie@paxforpeace.nl. Wie weet staat jouw foto op een van onze online kanalen tijdens de Vredesweek.

 @paxvoorvrede

 fb.com/paxvoorvrede

 @paxvoorvrede

PAX Alumni evenement

19 september | 18:00 | Domkerk, Utrecht

In samenwerking met het Citypastoraat Domkerk

Ben jij oud-medewerker, oud-vrijwilliger, oud-stagiair, oud-werknemer of oud-bestuurslid van IKV/ Pax Christi/PAX? Op 19 september, voorafgaand aan de Vredesweeklezing, ben je welkom bij het PAX Alumni evenement. Na afloop gaan we gezamenlijk naar de Domkerk om de Vredesweeklezing bij te wonen. Aanmelden voor het Alumni evenement kan via:

paxvoorvrede.nl/alumnibuffet

Week 14 t/m 22 september 2024

Opening Vredesweek

14 september | 14:30 - 16:00 | De Vest, Alkmaar

Kom naar de opening van de Vredesweek georganiseerd door de Ambassade van Vrede Alkmaar. Met een openingswoord van wethouder Christiaan Schouten, muziek van Orchestre Partout, dans en speciale gastsprekers, waaronder directeur van PAX Rolien Sasse.

Ontmoeting voor vrede en verbinding

14 september | 19:30 | Cultureel en Congres Centrum, Soest

Een avond georganiseerd door de Ambassade van Vrede Soest, om elkaar als dorpsbewoners te ontmoeten, te genieten van een mooi programma en meer vrede en verbinding te ervaren. Met popkoor Joyful, gedichten door Simone Kornalijnslijper en een interview met Novin Muslem Buzan, een betrokken inwoner van Soest die uit Syrië vluchtte.

Fietstocht: Kijken door de ogen van een ander

15 september | 12:30 - 18:30 | Sülemayniye Moskee, Tilburg

Een fietstocht langs drie gebedshuizen, georganiseerd door de samenwerkende gebedshuizen, om begrip en respect voor elkaar te vergroten als weg naar vrede.

Ontdek de Vrede

15 september | 14:00 - 18:00 |

Hembrugterrein, Zaanadam

Een middag vol activiteiten rondom vrede, georganiseerd door de Ambassade van Vrede Zaanstad en de Stichting Samenbindende Projecten Zaanstreek (SSPZ) in samenwerking met het Museum of Humanity en Bind. In het Museum of Humanity ontdek je de 'meesterwerken achter de mens' in de portretten van fotograaf Ruben Timman. Of luister naar de live muziek van de Femmes Vocales, The Brothers en harpiste Gonda Kaai. Tussen het museum en Bind vind je een workshop Improvisatietheater met Jacob Passander, muziek en verhalen van one man band Blue Joe, het bijzondere verhaal achter het museum met verhalenverteller Giovanni Massetti en muziek van Zaanse jongerenband OST en het Koor aan de Zaan.

Samen voor Vrede. Nu! Dialoogavond

18 september | 20:00 - 21:30 | Mevlana Moskee, Amersfoort

Dialoogavond over het thema van de Vredesweek, georganiseerd door de Ambassade van Vrede Amersfoort in samenwerking met het Amersfoorts Platform voor Levensbeschouwingen.

Walk of Peace

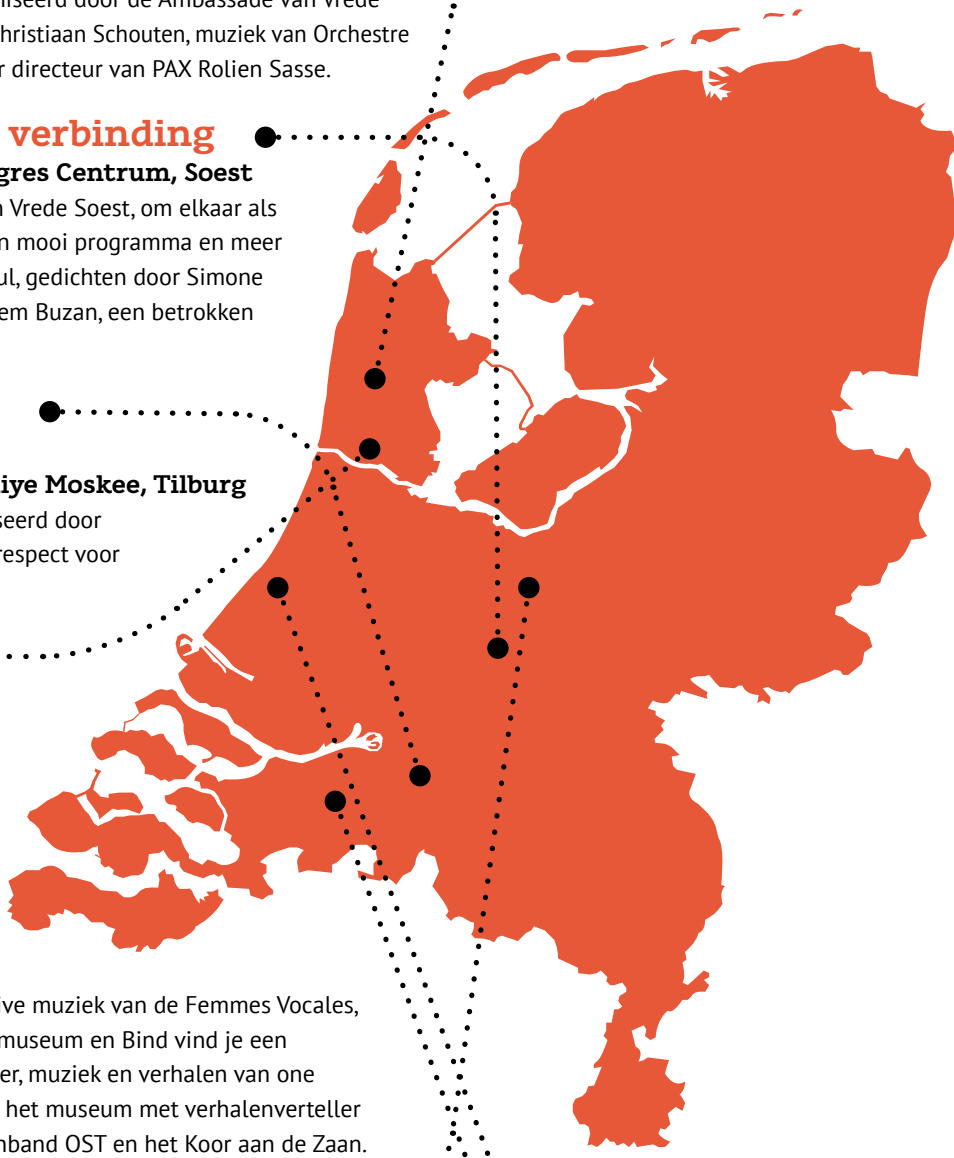
21 september | 11:30 | De Vredesduif, Groenendijkplein, Breda

Vredeswandeling georganiseerd door de Ambassade van Vrede Breda. Door de stad van Noord naar Zuid, langs moskeeën en kerken. Met bijdragen van muziek en woorden van de in Breda wonende Oekraïners.

VredesOntmoeting

21 september | 16:00 - 17:00 | Stadhuisplein, Leiden

Tijdens de jaarlijkse VredesOntmoeting, georganiseerd door de diaconieën van De Bakkerij samen met diverse partners, zullen sprekers reflecteren op het thema van de Vredesweek. Met muziek en momenten van stilte.

Bekijk de volledige agenda van de Vredesweek via vredesweek.nl/activiteiten

PAX

Outwerp: Sawira Charrouf

VREDESWEEK.NL

14 T/M 22 SEPTEMBER 2024

SAMEN. VOOR VREDE. NU!

'Voor veel mensen is het ophangen van de poster heel spannend'

Foto: Ingrid Simons

Vorig jaar november begon Marije Lieuwens spontaan met het verspreiden van posters met daarop de tekst 'PEACE NOW' in haar wijk Ondiep te Utrecht. Inmiddels zijn ze een ware hit en niet alleen in Utrecht, maar ook ver daarbuiten te vinden. **De officiële poster van de Vredesweek dit jaar is in samenwerking met 'Peace Now' tot stand gekomen.** Wat drijft haar? 'Het is eigenlijk een beetje een bitter succes'

Door: Janneke Juffermans

Je kan een demonstratie vermijden of de gordijnen dichtdoen, maar deze poster kom je overal tegen. Vanaf haar vakantieadres in Italië staat Marije me te woord. Ze wilde eigenlijk buiten beeld blijven als initiatiefnemer van de vredesposters, die zijn ontworpen door grafisch kunstenaars. Maar inmiddels zijn ze een enorm succes geworden en hangen ze niet alleen overal in Nederland, maar ver daarbuiten. Mensen wilden weten wie ze is, merkte Marije. 'Dus inmiddels kan men mij leren kennen.'

Je hebt een snaar geraakt met de poster.

'Klopt. Er zijn nu veel Nederlanders op vakantie die stickers en posters hebben

meegenomen. Zelf ben ik in Italië. In Pisa wilde ik een sticker opplakken en toen zat er al één. Door mij zijn er sinds de start in november zo'n 42.000 posters in omloop gebracht. Maar het is een download, dus iedereen kan zelf zo'n poster maken. Mensen zijn ze ook aan het drukken in Groot-Brittannië en België en ik weet niet in welke oplage. In Brugge hangen er super veel. Mensen hebben ze gezien in Parijs. Het gaat 'analoog viraal'.

Ik vind het overigens ook een beetje een bitter succes. De grote motor achter het succes zijn de gruwelijke beelden die we dagelijks zien. Ik heb deze actie opgezet om vorm te geven aan mijn onmacht en daar herkennen veel mensen zich in. Die komt voort uit die gruwelijke beelden, elke dag of elke week als ik denk: het kan niet erger, dan is het toch weer erger.'

Komen ze ook terecht in die conflictgebieden?

'Een documentairemaker heeft de posters meegenomen naar Charkov in Oekraïne en daar opgehangen in schuilkelders. Een medewerker van PAX heeft ze meegenomen naar Zuid-Soedan en gebruikt in een workshop met vredesactivisten. Ook zijn ze bij een demonstratie voor vrede in Noorwegen gebruikt en bij één in Tel Aviv ook.'

Waarom wilde je de poster maken?

'Ik ben opgegroeid in de tijd van de Koude Oorlog: er was veel dreiging, veel films gingen erover. Nu leven we in een tijd van hete oorlog, dat brengt opnieuw bepaalde spanningen mee. Ik kan soms niet geloven dat ik in een tijd leef waarin ik ervoor moet opkomen dat we geen journalisten, gezondheidswerkers en

dokters neerschieten. Dat het bizar is dat water, internet en elektriciteit afgesloten worden. Ik had er slapeloze nachten van. Eerst wilde ik demonstreren, een signaal afgeven. Daarvoor ging ik op zoek naar beeld, maar de beelden die ik kon vinden kwamen uit de Vietnamoorlog of andere oorlogen en pasten niet in de huidige tijd. Dus vroeg ik de Utrechtse kunstenaar Max Kisman of hij iets nieuws kon ontwerpen. Het beeld is heel bewust zwart-wit en algemeen. Ik dacht: als ik iets maak in de kleuren van één specifiek land, dan blijven andere conflicten onderbelicht.

Het stapeltje posters dat ik vervolgens begin november uitdeelde ging zo hard dat ik dacht: ik heb iets te pakken. In het begin was ik nog hoopvol. Ik dacht: we maken een sprint naar kerst, we gaan met zijn allen demonstreren en dan ontstaan er wel vredesbestanden. Maar daar is helaas geen sprake van. Uiteindelijk zijn heel veel van deze conflicten ook verbonden door wapenhandel, en grote politieke beslissingen van wereldleiders. De burgers raken daar onder verpulverd.'

Waarom viel de poster in zulke vruchtbare aarde denk jij?

'Mensen willen vrede. Tegelijkertijd denk ik dat heel veel mensen niet meer weten hoe ze moeten demonstreren en zich laten horen. Er is wel veel actiemateriaal, maar dat is vaak ergens aan gelieerd. In de Peace Now actie was de kunst de afzender. De poster is niet gelinkt aan een organisatie met een branding eromheen. Dat maakt het autonoom en dat heeft geholpen. Ik heb nog twee andere ontwerpers een Peace Now ontwerp laten maken en Utrechtse ontwerper Samira Charroud maakte het ontwerp voor de dubbele vredesduif, die nu ook terugkomt in de poster voor de Vredesweek.'

Wat is het effect van de posters?

'Voor heel veel mensen geldt dat ze met het ophangen van de poster voor het eerst iets politieks doen. Het is voor hen een heel grote stap. Ze vragen zich af: wat zouden de burens ervan zeggen? Misschien worden die wel boos. Maar er ontstaan

juist interessante gesprekken door, hoor ik van ze. Ik denk dat die gesprekken heel belangrijk zijn.

Maar helaas is dat niet het enige effect. Ik krijg veel online haat. Sommige Oekraïners zeggen bijvoorbeeld: mogen we dan niet vechten voor ons land? Ik ga dan met ze in gesprek. Of mensen die zeggen: je moet het woord 'genocide' op de poster zetten, anders ben je medeplchtig. Zelfs als vredesduif kan je dus verjaagd worden. Dat is wel heel heftig om mee te maken, maar ik snap wel dat het voortkomt uit grote emotionele betrokkenheid bij het onderwerp.'

Je had het net over burgers die verpulverd worden onder de beslissingen van politici. Zou de poster ook effect op hen hebben?

'Ze hangen inmiddels in heel Nederland, ook op de tennisclub, de golfclub, bij de kapper en de kaasboer. Uiteindelijk worden de mensen die hier iets aan kunnen doen, de politici, wel omsingeld door de posters. Ik hoop dat het voor hen een soort ogen zijn die zeggen: het is wel aan jullie.

Kijk, zo'n poster is misschien niet het meest extreme middel,

maar wel het middel dat dicht bij de mensen met macht komt of de beslissers. Je kan een demonstratie vermijden of de gordijnen dichtdoen, maar uiteindelijk kom je de poster tegen. Soms hangt hij zelfs bij je vrienden. Ik kan me voorstellen dat je dan gaat nadenken.' ♦

'Er ontstaan heel interessante gesprekken door de poster'

Dit jaar maakte Peace Now de Vredesweekposter, die je in dit magazine vindt. Hang deze voor je raam of bestel een grotere maat via vredesweek.nl/shop

Wil je meer weten over Peace Now of op de hoogte blijven van de campagne? Je kan [@peace_now_nl](https://www.instagram.com/peace_now_nl) volgen via Instagram.

Hoe kan PAX omgaan met een veranderd politiek speelveld?

Het hoofdlijnenakkoord en het nieuwe kabinet beloven niet veel goeds voor het vredeswerk van PAX. 'We moeten andere bondgenoten zoeken'.

Door: Janneke Juffermans

Een snelle zoektocht op specifieke woorden in het hoofdlijnenakkoord geeft weinig reden om te juichen: in het document komt het woord 'vrede' of 'vredesopbouw' niet één keer voor. Het woord 'conflicten' komt alleen voor in de binnenlandse context en het woord 'ontwikkelingssamenwerking' komt in totaal slechts één keer voor.

De zaken die er wel in staan zijn uiterst zorgelijk, vinden directeur Rolien Sasse en hoofd Public Affairs Jan Jaap van Oosterzee van PAX. Jan Jaap: 'Dit is echt vreselijk. Bijvoorbeeld wat er

voorgesteld wordt over het migratiebeleid. Er staan waarden in die zo ver afstaan van wat wij belangrijk vinden. Vluchtelingen komen uit landen waar we werken, dus we weten waarvoor ze gevlucht zijn. Het zijn kwetsbare medemensen.

De buitenlandparagraaf is verder flinterdun en heel beperkt. Internationaal recht en het ondersteunen van mensenrechten komen er helemaal niet meer in voor. Het gaat alleen maar over voedselzekerheid en water - en een enorme bezuiniging. Er staan geen onderwerpen in waar wij aan werken, of waar Nederland van oudsher heel sterk in is, zoals diplomatie.'

Militarisering

Daarnaast is er nog veel meer verontrustends aan het hoofdlijnenakkoord. Jan Jaap: 'De stappen die nu voorgesteld worden zijn: inperking van de ruimte van het maatschappelijk middenveld, inperking van het recht om processen te starten en het demonstratierecht beperken. Maar ook zijn er ideeën over de financiële geldstromen waar we veel vragen bij hebben. Zo wordt fondsen ontvangen buiten die van de overheid lastiger: de giftenaftrek wordt afgeschaft en de autonomie van de Postcodeloterij (een belangrijke ondersteuner van het werk van PAX) minder.'

Tegelijkertijd is het werk van PAX enorm hard nodig: er zijn meer conflicten dan ooit. Maar het werken aan vrede krijgt geen prioriteit en wordt, in de ogen van Jan Jaap en Rolien, niet naar het juiste beleid vertaald. Rolien: 'Het kabinet zet in op militaire middelen om dreigingen vanuit het buitenland te beantwoorden, maar als je vrede wil moet je juist aan ontspanning werken, investeren in diplomatie en ontwikkeling en armoede en ongelijkheid verminderen.' Dat gebeurt nu niet, integendeel. Er wordt 2.4 miljard per jaar bezuinigd op ontwikkelings-samenwerking, terwijl dat een van de manieren om armoede te bestrijden. Ook dreigen ambassades te worden gesloten, in een tijd waarin diplomatie zo belangrijk is om gewapend conflict te verminderen.

Gevolgen

Wat betekent dit nieuwe beleid nu eigenlijk voor vrede en het werk van PAX? Rolien: 'Die bezuinigingen zijn ongelooflijk schadelijk. Ze komen terecht bij maatschappelijke organisaties die werken aan ontwikkelingen als meer gelijkheid tussen mannen en vrouwen, politieke gelijkheid en klimaatadaptatie. Nederland is van oudsher een belangrijke financier van dit soort belangrijke groepen in diverse landen.'

De financiële impact op PAX zelf is overigens ook is heel groot. PAX heeft nooit heel erg commercieel fondsen geworven, we hadden altijd een goede relatie met de overheid, ook financieel.'

Moeizame lobby

Het beleid is ook op andere manieren contraproductief. De afname van diplomatieke posten en medewerkers is een slechte ontwikkeling in een wereld die steeds ongreepbaarder en chaotischer en steeds kwetsbaarder voor conflict wordt, vindt Rolien. 'In Nederland leven we heel sterk van de handel en zijn we altijd heel actief in de wereld. Op deze manier komen we geïsoleerder te staan, hebben we minder invloed en onze reputatie en netwerk gaan achteruit. Dat is niet alleen schadelijk voor ontwikkelingssamenwerking, maar ook voor vrede en veiligheid en voor onze handelsagenda.'

Maar dit alles over het voetlicht brengen, is bij het huidige kabinet ook moeilijker dan voorheen. Jan Jaap: 'De klassieke manier van constructief-kritisch praten die we gewend waren is met deze regering moeilijk. Ze zien de waarde van maatschappelijke organisaties zoals PAX minder. Een aantal partijen is ook ontstemd over de rechtszaak die we hebben aangespannen vanwege het leveren van onderdelen aan gevechtsvliegtuigen voor Israël. Gelukkig hebben we nog wel goede contacten met parlementsleden van allerlei

partijen. We zien dat ze de onderwerpen die wij van belang vinden aan de orde laten komen. Helaas met wisselend succes.'

Kansen

Wat kan PAX doen met dit veranderde speelveld en liggen er ook kansen voor de

organisatie? Rolien benadrukt hoe belangrijk het is om ook financieel de bakens te verzetten. 'We moeten alternatieve bronnen van inkomsten vinden, dan kunnen we partners blijven steunen. Gelukkig groeit onze achterban, zowel in Nederland als daarbuiten.'

Jan Jaap: 'We zoeken ook de relatie en samenwerking met minder voor de hand liggende bondgenoten. Veel oud-militairen hebben het over investeringen in de wapenindustrie, maar ze vinden het behouden van de democratische rechtsstaat belangrijk en ze zijn tegen de afbreuk van internationale normen en internationaal recht. Daarin zijn ze ook onze bondgenoten. En sommigen zoals Kees Matthijssen, die commandant was van de VN-groep in Mali, zeggen: we lossen al deze problemen helemaal niet op met militaire middelen. Willen we migratie stoppen van mensen uit de Sahel, dan moet daar echt perspectief komen voor mensen. Jeanine Hennis-Plasschaert (oud-minister Defensie) erkent dat de hele bedreigende situatie in het Midden-Oosten alleen kan stoppen als de oorlog in Gaza stopt en als er perspectief komt voor staten.'

Leren van partners

Rolien relativeert het hoofdlijnenakkoord ook enigszins: 'Er staat gelukkig ook heel veel niet in. Ik hoop dat we toch in de praktijk goede gesprekken gaan hebben over het belang van transparantie, democratisering en vrede en veiligheid.' Jan Jaap voegt toe dat heel veel van de kabinetsplannen ook niet meteen mogelijk zijn: 'Het inperken van het demonstratierecht is niet makkelijk en als je kijkt naar pogingen van andere landen, dan slaagt niemand erin om migratie ook daadwerkelijk te beperken. Je hoopt dat bij burgers het inzicht zal ontstaan dat dit niet de goede oplossingen zijn. Het beeld dat we hebben van het kabinet is ook niet eenduidig. In het hoofdlijnenakkoord staan ideeën over de versterking van de democratische rechtsstaat, waarschijnlijk door inbreng van NSC, waar we juist waardering voor hebben. De nieuwe minister van Buitenlandse Zaken, Casper Veldkamp, kennen we als een goede diplomaat, zeker niet als iemand die geen boodschap heeft aan internationaal recht en verdragen. En we delen met de regering dat onverminderde steun aan Oekraïne tegen de agressie van Rusland noodzakelijk blijft. Ik ben benieuwd naar de discussies die binnen de regering gevoerd worden.'

Sowieso moet er door PAX veel meer gecommuniceerd worden met burgers dan voorheen, denkt Jan Jaap: 'We moeten echt zorgvuldiger kijken naar de publieke opinie, meer publiek communiceren, vaker in de media komen met een verhaal waarvan we denken dat het toch een grote groep in de samenleving kan aanspreken. Ook moeten we de zorgen en behoeften van een groot deel van de Nederlandse bevolking adresseren.'

Niet alleen elders, maar ook: hoe blijven we hier in Nederland veilig?'

In ieder geval is de relatie met de overheid heel anders geworden. Die lijkt veel meer op

de relaties die partners van PAX in het buitenland met hun overheid hebben. Jan Jaap: 'Voorlopig hebben we een meer oppositionele rol gekregen. Van onze partners kunnen we nu veel leren.' ♦

'De oude manier van constructief-kritisch praten met het kabinet is nu lastiger'

'Nederland raakt internationaal steeds meer geïsoleerd'

Zij zetten zich in bij een

Tijdens de Vredesweek organiseren Ambassades van Vrede tal van activiteiten rondom vrede. In heel Nederland zijn gemotiveerde vrijwilligers bij de Ambassades actief. In samenwerking met lokale maatschappelijke initiatieven zetten zij lokale programma's vol inspiratie, verbinding en bezinning op. We spraken met een aantal van hen over wat hen drijft om zich in te zetten voor vrede en over de aankomende Vredesweek.

Tekst: Sabine Scharwachter

Erna van Muijden-Karszen

Ambassade van Vrede Amersfoort

'De Ambassade van Vrede in Amersfoort is in 2013 opgericht, vanuit verschillende kerken. Nu is het een groep met diverse levensbeschouwingen en organisaties. De laatste jaren proberen we echt te verbreden. Zo openen we met een tentoonstelling met tekeningen van basisschoolkinderen, een colлетour in de gemeenteraadszaal voor middelbare scholieren, en een vredesmaaltijd in de moskee. Ik vind de Vredesweek belangrijk voor elke burger – ongeacht cultuur, religie, afkomst, enzovoort. De oorlogen die er zijn, maar ook de polarisatie in Nederland, vind ik zorgelijk.

De Vredesweek is dus keihard nodig. Gelukkig krijgen we vanuit de gemeente Amersfoort veel steun. Amersfoort wil een inclusieve stad zijn. Enkele wethouders hebben een aandeel bij de activiteiten, en onze burgemeester komt spreken bij de opening en opent de tentoonstelling. In de voorbereidingen voor de Vredesweek merk ik dat werken aan vrede bij heel veel mensen leeft. Dat vind ik positief, want vrede is een werkwoord, je moet er met z'n allen aan blijven werken. De Vredesweek is een klein stapje daarin, maar vredeswerk gaat het hele jaar door.'

Han Raeijmakers

Ambassade van Vrede Vlaardingen

'Sinds de oprichting van de Ambassade van Vrede in Vlaardingen ben ik betrokken bij de organisatie van de Vredesweek. Vanuit huis heb ik meegekregen dat het vanzelfsprekend is om je in te zetten voor vredesvraagstukken. Dat heb ik dus altijd gedaan – van Zuid-Afrika tot de Filipijnen tot Nicaragua. Momenteel wordt het leven beheerst door medeleven met de Palestijnen en de Oekraïners. Vlaardingen heeft de grootste groep vluchtelingen uit Oekraïne en de grootste Palestijnse gemeenschap van Nederland. In de Koude Oorlog werd onder andere door het IKV altijd geprobeerd om contact te houden met de slachtoffers van de 'andere kant'. Dat proberen wij nu ook te doen: met Israëliërs, met Russen, want wij denken dat daar ook heel veel mensen bezig zijn met vrede. Tijdens de Vredesweek organiseren we een

thema-avond over het belang van contacten met slachtoffers van oorlog en conflict. Daarnaast is er een avond met verhalen van Palestijnse Vlaardingers, in combinatie met een Palestijnse maaltijd. Ik ben blij dat de Oekraïeners en Palestijnen in Vlaardingen echt aan het woord komen tijdens deze Vredesweek. Maar er is nog veel meer te doen, zoals een grote vredeswandeling langs plekken die actueel met vrede te maken hebben, zoals Vluchtelingenwerk, het Keti Koti monument en een molen waar duurzaam voedsel wordt gemaakt. Ik zie de Vredesweek vooral als een startpunt voor een werkjaar. We zijn dus het hele jaar actief. Als Ambassade zijn we ook lid van de Club van 100. Met een donatie van 1000 euro mag je lid worden, maar wij willen het niet bij één keer houden - we streven ernaar ieder jaar

opnieuw 1000 euro over te maken. Daarvoor vragen we Vlaardingers om een bijdrage. Ik hoop dat andere Ambassades van Vrede ons voorbeeld zullen volgen.'

De Club van 100 bestaat uit bijzondere gevers die 1000 euro willen bijdragen aan onze inzet voor een kernwapenvrije wereld. Dankzij de Club van 100 kunnen we onze strijd tegen kernwapens voortzetten, in Nederland en de rest van de wereld. Meer weten over de Club van 100? Ga naar paxvoorvrede.nl/clubvan100 of neem contact op met Marlou van Campen: vancampen@paxforpeace.nl / 06 48 98 14 91

Ambassade van Vrede

Annelies Rooijackers

Ambassade van Vrede **Gemert-Bakel**

'De Ambassade van Vrede Gemert-Bakel bestaat nog niet zo lang, dit is de tweede keer dat we de Vredesweek organiseren. Zelf weet ik niet beter dan dat ik bezig ben met vrede. Ik heb altijd een diep verlangen gehad om vrede in mezelf te vinden. Als geestelijk verzorger in een tbs-kliniek besteed ik tijdens vieringen aandacht aan de Vredesweek. Op mijn werk kom ik veel mensen tegen die onvrede ervaren in hun leven en ook onvrede veroorzaken. Zij moeten weer opnieuw hun weg vinden. Met alle polarisatie en onvrede wilde ik iets gezamenlijks doen dat ons positief met elkaar verbindt. Toen heb ik samen

met een aantal organisaties de Ambassade opgericht. Dit jaar hebben we elke dag wel een activiteit in de Vredesweek, zoals een filosofisch café, een bezinningsmoment voor de gemeenteraadsvergadering, een vredesconcert en een stiltewandeling. Ook organiseren we Zinnige Zondag, in een voormalige kapel. Daar komt iemand vertellen over hoe hij na seksueel misbruik tot verzoening is gekomen. Daarna gaan we in gesprek over verzoening in brede zin. Denk bijvoorbeeld ook aan Israël en Palestina: hoe kom je ooit tot vrede? Ik denk dat de eerste stap is: elkaars leed erkennen en ruimte maken om dat te delen.'

Frederique Janss

Ambassade van Vrede **Alkmaar**

Foto: Lieke Beerepoot

'Als Discriminatie.nl Noord-Holland-Noord zijn wij aangesloten bij de Ambassade van Vrede in Alkmaar. Dat doen we samen met andere lokale organisaties die zich bezighouden met mensenrechten, verbinding en solidariteit. Ik vind gelijke behandeling en het tegengaan van discriminatie heel erg belangrijk, en zie daar ook een link met vrede: oorlog zorgt voor uitsluiting, en vreedzaam naast elkaar leven draagt juist bij aan tolerantie en inclusie. Tijdens de Vredesweek organiseert elke organisatie een activiteit, die we gezamenlijk als Ambassade onder de aandacht brengen. De rest van het jaar werken we samen rond dagen die voor onze organisaties belangrijk zijn, zoals de Internationale Dag voor de Mensenrechten op 10 december en de Internationale Dag tegen Racisme en Discriminatie op 21 maart. Als Ambassade waren we, samen met anderen uit allerlei hoeken, uitgenodigd bij de burgemeester voor gesprekken over Israël en Palestina.

Over wat de 'oorlog' met ons doet en wat we kunnen doen aan de polarisatie die het ook in Alkmaar teweegbrengt. Dat vond ik heel bijzonder, want je hoort dan toch de verhalen van de andere kant. Ik besepte: iederéén maakt zich zorgen. Ook tijdens de Vredesweek afgelopen jaren zag ik dat ontmoetingen meer wederzijds begrip en verbinding creëren. Vrede begint toch met het gesprek durven aangaan, naar elkaar luisteren en elkaar proberen te begrijpen.'

Sluit je aan bij een Ambassade van Vrede bij jou in de buurt, of richt er zelf een op! Voor meer informatie en aanmelden: stuur een mail naar doemee@paxvoorvrede.nl, dan nemen we contact met je op.

PAX komt in actie voor vrede wereldwijd

PAX staat voor vrede en brengt mensen bij elkaar die de moed hebben om aan vrede te werken. Samen met mensen in conflictgebieden en betrokken burgers in Nederland werkt PAX aan een menswaardige en vreedzame samenleving, overal in de wereld. Zo komt PAX op voor slachtoffers van oorlogsgeweld en mensenrechten in Oekraïne, Palestina-Israël en Soedan. Mede dankzij de steun van de Nationale Postcode Loterij organiseert PAX ieder jaar de Nationale Vredesweek: dé week om in actie te komen voor vrede.

Dankzij onze deelnemers kregen 176 goede doelen dit jaar een bijdrage. Samen met deze organisaties werken we aan een rechtvaardige, groene en gezonde wereld. De afgelopen vijf jaar ontving PAX een bijdrage van € 3 miljoen. Sinds de oprichting van de Postcode Loterij in 1989 hebben we al € 8 miljard aan goede doelen kunnen schenken. **Samen voor een betere wereld: postcodeloterij.nl**

Dankzij u.

